

Nr 92.

Av herrar **Mannerskantz** och **Arrhén**, om utredning och förslag angående åtgärder för skyddande av deklarationshemligheten.

Sedan gammalt har man i vårt land noggrant sökt skydda deklarationshemligheten genom särskilda författningsbestämmelser, vilka numera återfinnas huvudsakligast i 3 kap. V. avd. taxeringsförordningen den 28 september 1928. Riktigheten av att upprätthålla denna princip om skydd för i självdeklarationer lämnade uppgifter mot insyn från obehöriga har för övrigt aldrig ens ifrågasatts.

Emellertid har under senare tid det skydd, dessa bestämmelser avse att bereda, på en omväg blivit illusoriskt. Numera kan vem som helst utan större besvär skaffa sig fullständig kännedom om t. ex. vilken som helst skattskyldigs exakta deklarerade förmögenhet.

De nuvarande inkomsttaxeringslängderna innehålla — förutom redovisning av inkomsten på skilda förvärvskällor — bl. a. rubrikerna »medgivet allmänt avdrag för underskott å förvärvskälla», »sammanräknad nettoinkomst», »medgivna allmänna avdrag, som icke avse underskott å förvärvskälla» och »antaget taxerat belopp». Förutom att man sålunda därav omedelbart kan se nettointäkten av viss förvärvskälla, kan man medelst en enkel räkneoperation genast få fram hundradelen av den skattskyldiges förmögenhet.

Visserligen skola ju taxeringslängderna numera ej framläggas till offentlig granskning, men eftersom de äro offentliga handlingar, kan vem som helst taga del av dem antingen direkt eller indirekt genom att beställa utdrag därur och sålunda efter längdernas omrubricering 1943 få exakt kännedom om bl. a. den skattskyldiges förmögenhet.

I detta sammanhang kan noteras den inkonsekvens, som består i att längderna över taxering till särskild skatt å förmögenhet äro hemliga. Detta hemlighållande är givetvis fullkomligt verkningslöst, så länge motsvarande kunskap om en persons förmögenhetsförhållanden utan vidare kan erhållas ur de offentliga inkomstlängderna.

Vidare äro även kronouppbördsböckerna offentliga handlingar. Dessa böcker innehålla bl. a. uppgifter om den särskilda förmögenhetsskatten. Genom att anlita skattetabellerna kunna obehöriga därigenom i regel förskaffa sig kännedom om en persons förmögenhetsförhållanden.

Kronodebetsedlar skola numera tillställas vederbörande i slutna kuvert och

detta just för att obehöriga ej skola få inblick i annans ekonomiska förhållanden. Även om införandet därav givetvis var ett steg i rätt riktning för bevarande av deklara-tionshemligheten, måste denna åtgärd framstå såsom tämligen omotiverad, så länge de önskade uppgifterna utan vidare kunna erhållas på annat håll.

På grund av vad ovan påvisats måste deklara-tionshemligheten under nuvarande förhållanden i stor utsträckning anses utgöra en chimär. Det återstår sålunda att undersöka vad som kan och bör göras för att ånyo göra densamma till en realitet, vilket alltid och från alla håll hävdats såsom en nödvändighet.

Ett sätt skulle vara att göra taxeringsmyndigheternas protokoll, taxeringslängderna och kronouppbördsböckerna hemliga för andra personer än vederbörande skattskyldige. Ett genomförande av detta förslag torde icke behöva framkalla några betänkligheter av vare sig principiell eller praktisk natur. I taxeringsmål skall ju alltid vederbörande skattskyldige tillställas utdrag ur instansens protokoll. Samma är förhållandet vid ändring i hans deklara-tion, varvid taxeringsnämndens ordförande skall tillställa den skattskyldige skriftligt meddelande därom. Kronouppbördsboken har den skattskyldige icke heller något direkt intresse av, enär utdrag därur tillställes honom i och med översändandet av debetsedel. Givetvis skulle dock den skattskyldige äga rätt att begära utdrag ur dessa handlingar i vad honom rör.

Ett annat sätt skulle måhända vara att göra endast protokollen och uppbördsböckerna hemliga för andra än vederbörande skattskyldige men låta taxeringslängderna delvis förbli offentliga i det att andra uppgifter än de som avse taxerade och beskattningsbara belopp skulle hemlighållas. Det bör beaktas, att redovisningen i inkomsttaxeringslängderna av inkomsten på de olika förvärvskällorna liksom ock redovisningen av de allmänna avdragen icke erfordras för taxerings- och debiteringsarbetet utan föranletts av finansstatistiska skäl. Frågan skulle måhända lämpligast lösas därigenom, att allenast ett transumt av inkomsttaxeringslängden, varur berörda för finansstatistiken avsedda uppgifter uteslutits, finge bli offentligt.

För vinnande av tillbörlig sekretess beträffande de i deklara-tionerna lämnade uppgifterna erfordras även särskilda bestämmelser, avseende inlagor i taxeringsmål. För utförande av sin talan är den skattskyldige ofta nödsakad att i sina inlagor intaga i deklara-tionen förekommande uppgifter, och sådana uppgifter torde ock ofta förekomma i de av taxeringsmyndigheterna ingivna inlagorna i dylika mål. I motsats till vad fallet är med deklara-tionen äro dock inlagorna i taxeringsmål offentliga handlingar, ehuru utan tvivel även beträffande dessa behov av sekretessbestämmelser föreligger. Vad i detta avseende i fråga om deklara-tioner är föreskrivet synes böra utsträckas att gälla jämväl beträffande inlagor i taxeringsmål, åtminstone om den skattskyldige hemställer därom.

På grund av svårigheterna att helt överblicka de praktiska konsekvenserna

av de åtgärder i olika avseenden, som kunna visa sig erforderliga för deklara-
tionshemlighetens skyddande, torde frågan därom böra hänskjutas till utred-
ning av en eller ett fåtal sakkunniga, vilkas förslag bör föreligga färdigt i så
god tid att detsamma kan bliva tillämpligt redan vid taxeringen nästkom-
mande år.

På grund av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla *dels*
om skyndsamt utredning angående åtgärder för skyddande av
deklarationshemligheten *dels ock* om framläggande för riksdagen
snarast möjligt av de författningsförslag, vartill utredningen
kan föranleda.

Stockholm den 22 januari 1946.

Axel Mannerskantz.

Erik Arrhén.
